

Republika in narodne manjšine

Dne 2. junija je poteklo natančno 40 let, ko se je italijansko ljudstvo z večino glasov izreklo za republiko in hkrati izvolilo ustavodajno zbornico, katere glavno delo je bilo — kot sicer že sam pridevnik »ustavodajno« pove — izoblikovanje in odobritev republiške ustave. Ta je postala veljavna 1. januarja leta 1948, kar pomeni, da bomo čez poldrugo leto spet obhajali v Italiji pomembno obletnico.

S kraljevino Italijo Slovenci prav zaradi nismo imeli dobrih izkušenj. Beneški Slovenci, ki so se bili leta 1866 izrekli za njo, upajoč da jim ne bo takšna mačeha, kot je bila dotedanja avstrijska država, so prišli »z dežja pod kap«. Italija jim namreč ni priznala nobene narodne pravice. Savojska Italija je po prvi svetovni vojni dejansko odprla vrata Benitu Mussoliniju in njegovemu fašizmu, ne glede na to, da je tudi liberalna, Giolittijeva Italija v naših primorskih krajih hudo popuščala pred nacionalističnimi nasilneži, saj je Narodni dom v Trstu gorel že leta 1920, ko še ni bilo na vladi fašistov. Slednji pa so naše slovensko ljudstvo obsodili na narodno smrt, ker so zatrli vse, kar je bilo slovenskega. Enaka usoda je seveda doletela istrske Hrvate in sploh vse narodne manjšine v Italiji, kot jasno dokazuje ravnanje z Južnimi Tirolci.

Prav zaradi tega si je fašistična Italija, ki je v juniju leta 1940 napovedala vojno zahodnim zaveznikom, potem ko se je prej bila spustila v etiopsko in špansko avanturo, hudo zamerila številnim svobodoljubnim narodom v Evropi in na svetu, ki so z nezaupanjem spremljali razvoj dogodkov na italijanskem polotoku tik po drugi svetovni vojni. Prav v tem je treba po mnenju mnogih poznavalcev italijanskih razmer videti glavni razlog, da je že ustavodajna zbornica skušala pregnati morebitni strah v pripadnikih narodnih manjšin in odobrila znani 6. ustavni člen, ki pravi, da »republika štiti s posebnimi normami jezikovne manjšine«.

V tem pogledu pa se dogodki niso razvijali vedno in povsod tako, kot je, gotovo v dobri veri, bila sklenila ustavodajna zbornica ali vsaj večina njenih članov. Že pri Južnih Tirolcih se je takoj nekaj zataknilo, ker se je Italija — pravijo po zavestni volji Alcideja De Gasperija, ki je bil za časa Avstrije sam manjšinec — ustano- vila deželo Tridentinsko-Južni Tirol. S

dalje na 2. strani ■

Slovenska skupnost za globalno zaščito

Novo deželno tajništvo Slovenske skupnosti, ki je bilo izvoljeno na 5. deželnem kongresu v Gorici 10. maja, je prvi dve seji posvetilo problematiki globalne zaštite Slovencev v Italiji, vlogi enotne slovenske delegacije, upravno-politični krizi na Tržaškem in Goriškem, vrsti žgočih problemov na našem področju pa še vprašanjem strankine organizacije in prihodnjega dela.

Deželni kongres je neposredno izvolil novega predsednika Marjana Terpina in tajnika Iva Jevnikarja. V obdobju začetnega izpopolnjevanja določil novega statuta Slovenske skupnosti, ki je bil odobren na kongresu, je tajništvo v svoji sredi porazdelilo še ostale predvidene pristojnosti. Pokrajinski organi pa bodo do konca junija izvolili člane novega »deželnega sveta SSK«. Umetitveni seji sta imela deželni nadzorni odbor, v katerem je bil za predsednika izvoljen inž. Aljoša Vesel, in deželno razsodišče.

Nove pobude za globalno zaščito

Slovenska skupnost je sklenila, da napne vse sile, da bi se zadeva globalnega zaščitnega zakona za Slovence v Italiji premaknila z mrtvega tira, na katerem se je znašla tako na parlamentarni kot na vladni ravni. Vse, kar smo Slovenci dosegli v zadnjem obdobju, so le obljube in pa nekateri uradni ali neuradni predlogi in os-

nutki, ki gredo proti nekaterim bistvenim zahtevam naše manjšine.

Posebno odgovornost za sedanji položaj imajo seveda vladne stranke. Ker je Slovenska skupnost na deželni ravni in v krajevnem merilu v koalicijah s strankami vladnega zavezništva, je kot enakopravni partner zavezništva sklenila, da poseže tudi pri najvišjih predstavnikih teh strank, da bi jih spodbudila k pozitivnemu reševanju slovenske problematike.

Prvi stik je bil z vrhom socialnodemokratske stranke v Rimu. Zastopnika SSK Gradimir Gradnik in dr. Mirko Špacapan sta imela razgovor tako s tajnikom PSDI, ministrom Nicolazzijem, kot z ministrom za deželna vprašanja Vizzinijem, ki je bil svojčas zadolžen, da na vladni ravni sledi vprašanju globalne zaštite. V kratkem bo nov, temeljitejši sestanek za preveritev stališč in poskus pozitivne zakonodajnega postopka.

Deželno tajništvo SSK pozitivno ocenjuje te napore v korist globalne zaštite, saj je treba v tem trenutku na vseh ravneh pritiskati za doseg naših pravičnih zahtev.

Enotna delegacija

Enotna slovenska delegacija je na zadnji seji sklenila, da bo v prihodnjih dneh

dalje na 2. strani ■

Predstavniki manjšin pri deželnem glavarju

V sredo, 28. maja, je koroški deželni glavar Leopold Wagner sprejel v Celovcu delegacijo Centra narodnih manjšin v Avstriji, ki ima svoj sedež na Dunaju in mu predseduje znani slovenski koroški politik Karel Smolle. Ta je tudi vodil odposlanstvo na pogovorih s koroškim deželnim glavarjem. V odposlanstvu so za Narodni svet koroških Slovencev bili Matevž Grilc in Franc Wedenig, gradiščanska Hrvata Adalbert Schreiner in Alfons Kornfeld, Madžar Andreas Szeberenyi in Čeh Georg Novaček.

Predstavniki posameznih narodnih manjšin v Avstriji so deželnega glavarja Wagnerja, ki je tudi viden predstavnik avstrijske socialistične stranke, opozorili na problematiko narodnih manjšin v Avstriji, poudarili njihov pomen zlasti na kulturnem in družbenem področju ter obrazložili stanje, v katerem se nahaja vsaka posamezna narodna manjšina. Deželni gla-

var je s svojimi izvajanjem dokazal, da kar dobro pozna manjšinsko problematiko, naglasil, da se je na Koroškem okrepila nacionalistična struja, kar da mora po njegovem upoštevati tudi njegova, se pravi vladajoča socialistična stranka na Koroškem.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc je dejal, da se predstavniki slovenske manjšine na Koroškem že sedem let pogovarjajo s pristojnimi oblastmi o štirih problemih, ki naj se rešijo, vendar je vse do zdaj ostalo pri besedah. Pri tem je Grilc omenil ustanovitev slovenske trgovske akademije, slovenske otroške vrtce, finančno podporo kulturnemu delovanju koroških Slovencev in večjo prisotnost slovenščine na radiu in televiziji. Na televiziji do zdaj slovenščina sploh ni prisotna, kar pomeni, da ni slovenskih televizijskih oddaj. Dr. Grilc je

nadaljevanje na 3. strani ■

RADIO TRST A

NEDELJA, 8. junija, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Slovenske popevke; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Naš ku-
za«, radijska igra; 11.45 Vera in naš čas; 12.00
tmetijski tednik; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glas-
ba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški
vov; 14.40 Stanislav Lem - Mario Uršič: »Magella-
nov oblak«, znanstveno-fantastična nadaljevanka v
8 delih; 15.25 Šport in glasba ter prenosi z naših
prireditvev; 17.30 Športne novice; 19.00 Radijski
dnevnik.

PONEDELJEK, 9. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik;
7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poro-
čila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S
koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljud-
no čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik;
13.20 Revija »Primorska poje«; vokalno instrumen-
talna skupina »Trepetički« z Les in mešani zbor
»Slovenec« iz Boršta; 14.00 Kratka poročila; 14.10
iz šolskega sveta; 15.00 Otroški kotichek: »Glasbene
pravljice«; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00
Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Godalni
kvartet Glasbene matice iz Trsta; 19.00 Radijski
dnevnik.

TOREK, 10. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20
Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila;
10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S kon-
certnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno
čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik;
13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10
Povejmo v živo!; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Zgo-
dovina je vedno že svoja lastna zgodba; 17.00 Krat-
ka poročila in kulturna kronika; 17.10 Godalni kvar-
tet Glasbene matice iz Trsta; 18.00 Darka Čeh: »Do-
godek za vrati«, izvirna radijska igra; 19.00 Radijski
dnevnik.

SREDA, 11. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20
Dobro jutro po naše; Koledarček; 7.40 Pravljičica;
8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pre-
gled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega reper-
toarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h;
13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Revija »Primorska po-
je«; mešani zbor »Primorec-Tabor« iz Trebča in z
Opčin; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Gospodarska
problematika; 15.00 »Čarobni globus«; 16.00 Od
Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila in kulturna
kronika; 17.10 V spomin na pianistko Barbaro Ope-
lko; 18.00 Pravljičica na Slovenskem; 19.00 Radijski
dnevnik.

ČETRTEK, 12. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik;
7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poro-
čila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10
S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Po-
ljudno čtivo - Sestanek ob 12h; Liki iz naše pre-
teklosti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Slovenske
popevke; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Ne prezrimo!
15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00
Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 XVI mla-
dinski pevski festival v Celju; 18.00 Londonski me-
morandum v luči britanskih diplomatskih arhivov;
19.00 Radijski dnevnik.

PETEK, 13. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik;
7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poro-
čila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S
koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljud-
no čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik;
13.20 Moški zbor »Antonio Illersberg« iz Trsta; 14.00
Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Iz
filmskega sveta; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva;
17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Vi-
olinist Volodja Balžalorsky, flautist Cveto Kobal in
kitarist Igor Saje; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00
Radijski dnevnik.

SOBOTA, 14. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik;
7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poro-
čila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10
Akademijski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane;
11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radij-
ski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka
poročila; 14.10 Etično, nacionalno in razredno v so-
dobnih družbah: sociološki pogledi; 15.00 Otroški
kotichek: »Kaj je na koncu sveta?«; 16.00 Zgodovina
je vedno že svoja lastna zgodba; 17.00 Kratka po-
ročila in kulturna kronika; 17.10 Violinist Volodja
Balžalorsky, flautist Cveto Kobal in kitarist Igor Sa-
je; 18.00 Stanislav Lem - Mario Uršič: »Magellanov
oblak«, znanstveno - fantastična nadaljevanka v 8
delih; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na
sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157. Odgovorni
urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart.
Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Slovenska skupnost za globalno zaščito

■ nadaljevanje s 1. strani

razpravljala o perspektivah in oblikah e-
notnega nastopanja. Deželno vodstvo SSK
je na svoji seji ocenilo zadnje nastope e-
notne delegacije ob srečanju z medparla-
mentarno komisijo za deželna vprašanja v
Trstu in ob obiskih pri predsedniku senata
Fanfaniju in zastopnikih senatnih skupin
v Rimu.

Deželno tajništvo je podčrtalo pomen
enotnih stališč o bistvenih vprašanjih na-
še narodne skupnosti, predvsem kar zade-
va sam zaščitni zakon. Izdelalo je tudi ne-
katere predloge o prihodnjem delu eno-
tne delegacije in o oblikah enotnega nasto-
panja. Enotno nastopanje pa seveda nobe-
ni slovenski komponenti ne jemlje pravi-
ce oziroma je ne odvezuje od dolžnosti,
da se za naše pravice bori na vseh ravneh
z vsemi primernimi sredstvi.

Upravne krize
in nekateri žgoči problemi

Deželno tajništvo pozorno sledi reševa-
nju upravno-političnih kriz na Tržaškem
in Goriškem. Pokrajinski tajništvi v Trstu
in Gorici pri razgovorih odločno postavljaj-
ta zahteve slovenskega prebivalstva: na
Tržaškem predvsem proti nacionalističnim
težnjam, na Goriškem pa v korist rešitve
vprašanja prostorov za slovenske šole.

Glede načrta o premogovni električni
centrali v Miljskem zalivu je Slovenska
skupnost na pokrajinskem kongresu v Tr-
stu in na deželnem kongresu v Gorici po-
trdila negativno stališče iz ekoloških in
ekonomskih razlogov.

V široki razpon obravnavanih vpra-
šanj na deželnem tajništvu Slovenske
skupnosti sodi še podpora prizadevanjem
za vseslovensko počastitev 400-letnice Tru-
barjeve smrti in pa zaskrbljenost zaradi fi-
nančnih težav Slovenskega stalnega gleda-
lišča v Trstu. Glede tega so deželni tajnik
SSK Jevnikar, deželni predsednik Terpin,
tržaški pokrajinski odbornik Harej in tr-
žaški občinski odbornik Lokar imeli v pre-
teklih dneh sestanek z zastopniki SSG:

predsednikom Samso, ravnateljem Košuto
in članoma upravnega sveta Mermoljo in
Valenčičem. Zastopniki gledališča so pri-
kazali težavno stanje te ustanove, sledil
pa je razgovor o možnih posegih za rešitev
problemov. O tem se bodo stiki nadalje-
vali.

—o—

Craxi na Sardiniji

Ministrski predsednik Craxi se je na
Sardiniji udeležil slovesnosti prisega novih
podčastnikov italijanske mornarice in ob
tej priložnosti poudaril, kako si Italija pri-
zadeva za miroljubne in prijateljske stike
z Libijo. Italija noče pustolovščin in sovra-
ži vojno ter vojna dejanja, nasilje in tero-
rizem. Nihče pa ne sme misliti, da pome-
ni naša volja po miru, je nadaljeval Cra-
xi, šibkost ali strah. Naše oborožene sile
bodo branile vse predele državnega ozem-
lja in bodo, v primeru potrebe, naredile
vso svojo dolžnost. Predsednik vlade Cra-
xi je prebivalstvu z otoka Lampedusa za-
gotovil, da jim bo država z vsemi sredstvi
zagotovila varnost in da jim bo hkrati pri-
skočila na pomoč zaradi škode, ki jo je pre-
bivalstvo do zdaj utrpelo. Ministrski pred-
sednik Craxi se je hkrati spomnil 40. ob-
letnice republike in v tej zvezi naglasil, da
je Italija v zadnjih 40 letih dosegla izre-
den napredek, da se je blaginja razširila
po vsej državi, čeprav obstajajo še vedno
razlike, ki jih je treba postopno odpraviti.

JUGOSLAVIJA IN EGS

V Osijeku se je končal seminar o izva-
žanju jugoslovanskih kmetijskih proizvo-
dov v države Evropske skupnosti. Udele-
žili so se ga podjetniki iz Jugoslavije in
Dvanajsterice, kot tudi predstavniki obla-
sti in evropske izvršne komisije.

Ravno predstavnik evropskega izvršne-
ga sveta je izjavil, da mora Jugoslavija
kreniti na pot kvalitetnejše in vse bolj
pisane kmetijske ponudbe, saj je Evropska
skupnost že zasičena z običajno ponudbo.

Republika in narodne manjšine

■ nadaljevanje s 1. strani

tem je dejansko izvotlila vsebinsko avto-
nomijo, ki jo je bila priznala s pariškim
sporazumom, kajti Južni Tirolci so se zna-
šli v manjšini v novi deželi (ker je triden-
tinska pokrajina povsem italijanska in več-
ja od boccenske). Zadeva je zelo resna, ker
ne smemo pozabiti, da sta bili leta 1918 o-
be glavni južnotirolski središči, Bocen in
Meran, povsem nemški, medtem ko sta po-
zneje nasilno postali povečini italijanski.
Prav ravnanje z nemško govorečo manjši-
no v Italiji je vrglo senco na politiko re-
publikanske Italije do narodnih manjšin in
bi moralo vse svariti pred pretiranim op-
timizmom.

Kar zadeva slovensko manjšino, je tre-
ba ugotoviti, da je italijanska vodilna po-
litična plast pokazala od vsega začetka do-
kaj sovražna ali v najboljšem primeru o-
malovažujoč odnos do naših manjšinskih
problemov. Spomnimo se samo, kaj se je

dogajalo na Goriškem tik po uresničitvi
pariške mirovne pogodbe (leta 1947), kako
so vodilni politiki spretno izkoriščali do-
godke v juniju leta 1948, kako so redno
izkoriščali jugoslovanske notranje stiske in
končno, kakšna je bila usoda londonske-
ga memoranduma, oziroma njegove listi-
ne, ki se tiče zaščite Slovencev na Trža-
škem.

Spričo vsega tega in spričo tudi kas-
nejših dogodkov Slovenci v Italiji ob 40.
obletnici republike ne moremo trditi, da
smo zadovoljni. Tudi ta obletnica zgovor-
no dokazuje, da se je treba za »pravico in
resnico« vselej bojevati, da »pravice« nih-
če ne podari, temveč da se je treba zanje
dnevno in odločno boriti, ne glede na si-
stemske strukture države in družbe, v ka-
terih živimo. Te strukture nudijo kvečje-
mu pogoje, da se za pravico boriš, ne da bi
vsak trenutek trepetal za lastno fizično u-
sodo. Toda brez boja nikakor ne gre.

Nagrada za mir

Papež Janez Pavel II. je 3. t. m. izročil četrto mednarodno nagrado za mir »Janez XXIII« predstavnikom sklada tajskih katoliških škofov za pomoč beguncem.

Nagrada znaša približno 240 milijonov lir, vsoto pa zajemajo iz sklada, ki ga je papež Janez XXIII. dobil kot nagrado mednarodne ustanove Balzan.

Prvo mednarodno nagrado so pred 14 leti podelili materi Tereziji iz Kalkute, leta 1974 jo je dobila ustanova UNESCO, leta 1980 pa simbolično šesterica afriških katehistov.

Kot so povedali v Vatikanu, ta podelitev opozarja na tragični položaj desetih milijonov ljudi, ki so morali po svetu zapustiti svoje domovine iz političnih, verskih ali rasnih razlogov. Tajski škofje skušajo pomagati beguncem na azijskem jugovzhodu, veliko število beguncev pa je v državah okoli Etiopije, v Pakistanu, v Srednji Ameriki in drugje. Pekoč je problem palestinskih beguncev na Bližnjem Vzhodu in pa ljudi iz vzhodne Evrope, ki še naprej bežijo proti Zahodu. V Vatikanu so se kritično izrazili o nekaterih državah, tudi o Italiji, ker niso dovolj odprte za begunce. V Italiji na primer priznavajo status političnega begunca le prebivalcem iz vzhodne Evrope, Vietnamu ali Čila.

Poslanica na oborožene sile

Predsednik republike Cossiga je ob dnevu republike naslovil na oborožene sile posebno poslanico.

Cossiga med drugim poudarja, da je bila republika izbrana, ne glede na različna mnenja pred 40 leti, izbira za enotnost, morda celo najpomembnejša izbira v tem stoletju. Tej izbiri se je znal, nadaljuje predsednik Cossiga, prilagoditi tudi, kdor se z njo ni strinjal, in zanj se je končno brez pridržkov odločila celotna državna struktura.

Danes je Italija država, v kateri vlada odprta in pluralistična demokracija. Povsem drugačen pa je bil položaj Italije pred 40 leti, ko je bila država v razvalinah, ki so bile posledica vojne, in potem ko je v državi 20 let vladala diktatura. Zelo dragocena je bila lojalna privrženost, ki so jo v tistih časih, nadaljuje poslanica državnega poglavarja, pokazale oborožene sile. Korenine oboroženih sil segajo v vojaško tradicijo prvih italijanskih republik, ki so nastale v znamenju revolucionarnih svobodščin. Segajo v kraljevino Sardinije, v ljudsko vstajo v Milanu, Brescii, Rimu in Benetkah, v čase številnih prostovoljcev, ki so se borili za časa Risorgimenta, v zmagovite preizkušnje prve svetovne vojne, v partizanske enote za časa odpornišva. Naloga oboroženih sil je, naglašja državni poglavar, zagotoviti varnost države, jo braniti in prispevati k ohranjanju svobodnih institucij in vsedržavne blaginje. Na koncu predsednik Cossiga poudarja, da italijanske oborožene sile predstavljajo življenjsko komponento družbe, da so trdno jamstvo za mir, varnost in neodvisnost države, ki se je v skladu z republiško ustavo za vedno odpovedala vojni kot napadalnemu sredstvu.

Po nesreči v jedrski centrali

Nesreča v sovjetski jedrski centrali pri Černobilju je doslej zahtevala 23 smrtnih žrtev. Tako je izjavil dr. Jevgenij Čazov, ki je sopredsednik Mednarodnega združenja zdravnikov za preprečitev jedrske vojne. Doktor Čazov se je udeležil kongresa tega mednarodnega združenja, ki je bil v Koelnu v Zahodni Nemčiji. Dejal je, da sta dve osebi umrli takoj ob nesreči, nadaljnjih 19 pa v bolnišnicah, kamor so jih odpeljali, ker so bile hudo ranjene.

Doktor Čazov je priznal, da so prizadeto prebivalstvo izselili s skoraj dvodnevno zamudo, kar je bilo odvisno od dejstva, da so pristojne krajevne oblasti omalovaževale nesrečo v jedrski centrali. Kakor hitro pa so se oblasti zavedle nevarnosti, so v treh urah poskrbele, da je ogroženo prebivalstvo zapustilo območje okrog centrale. Na razpolago je bilo tisoč sto avtobusov. Poleg domačega zdravstvenega o-

sebja je pri delih sodelovalo nadaljnjih pet tisoč zdravnikov in bolničarjev, ki so pregledali kakih 100 tisoč ljudi. V bolnišnicah se je zdravilo skupno 299 ljudi, od katerih je kakih 30 še v hudem zdravstvenem stanju, medtem ko so ostali lahko že zapustili bolnišnice.

—o—

SINDIKAT V JUGOSLAVIJI

V Beogradu se je zaključil deseti kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Za novega predsednika je bila izvoljena 47-letna Marija Todorović, ki je po narodnosti Srbkinja in je doma iz Vojvodine. Po poklicu je diplomiran psiholog. Kongresa so se udeležili predstavniki številnih tujih sindikalnih organizacij, med njimi odposlanstvo italijanske sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL.

Napovedujejo še strožje ukrepe!

Južnoafriške oblasti napovedujejo uvedbo še strožjih policijskih ukrepov za zatiranje manifestacij in neredov. Predstavnik vlade je dejal, da je v državi na pohodu komunistična revolucija, zato so potrebni odločni nastopi. Med drugim bodo lahko osumljence zadrževali v priporu do 180 dni brez procesa, in ne le dva tedna kot doslej. Poleg tega bo imela policija dovoljenje, da se posluži vseh sredstev proti povzročiteljem neredov.

Obetajo se torej še bolj zaostreni odnosi. Obласти pa niso zaskrbljene le zaradi sovražstva, ki se je razplamtelo med temnopoltim prebivalstvom, ki je žrtev rasistične zakonodaje, temveč tudi zaradi krepitve skrajno desničarskega gibanja belcev, ki ga vodi neki Blanche. Ta si prizadeva za obnovitev samostojne države Burov na ozemlju pokrajin Transvaal in Orange. V

simboliki in metodah se navdihuje pri nacizmu.

Anglikanski temnopolti škof, Nobelov nagrajenec za mir Tutu je na sedežu Združenih narodov pozval zahodne države, naj uvedejo gospodarske sankcije proti Južni Afriki. Če črnci ne bodo deležni te solidarnosti, bodo pač čutili, da se lahko v boju proti rasizmu poslužujejo vsakega sredstva.

—o—

Na dan republike dne 2. junija, ki je obhajala svojo 40. obletnico, je državni poglavar Cossiga spregovoril na skupni seji senata in poslanske zbornice v palači Montecitorio. V svojih izjavah je med drugim poudaril, da je treba državne institucije prilagoditi zahtevam moderne družbe. Zavzel se je zlasti za posodobitev sodstva in javne uprave.

Na dan so prišla tudi nesoglasja

V Halifaxu v Kanadi se je končalo zasedanje zunanjih ministrov 16 držav članic Atlantskega zavezništva. Italijo je zastopala podtajnica v zunanjem ministrstvu Susanna Agnelli.

Medtem ko ni bilo večjih nesoglasij, ko so ministri splošno obravnavali odnose med Vzhodom in Zahodom, kot tudi zaplete glede prehodov med Vzhodnim in Zahodnim Berlinom, je proti koncu zasedanja prišlo na dan nesoglasje o veljavnosti pogodbe SALT. Amerikanci obtožujejo Sovjete, da so prekršili pogodbo SALT iz leta 1979 o omejevanju jedrskega orožja. Zato sta predsednik Reagan in obrambni minister Weinberger napovedala, da bodo tudi Združene države v prihodnjih mesecih opustile spoštovanje sporazumov.

Tako stališče je že v ameriški politični javnosti naletelo na močne kritike, med evropskimi zavezniki, predvsem v Veliki Britaniji, v Zahodni Nemčiji, a tudi v Kanadi, pa je prišlo do kritičnih stališč in zavračanj. Tudi glede mednarodnega terorizma so baje zabeležili različna stališča.

Kočljivi vprašanja pa sta prišla v sklepe listine »spomladanskega zasedanja NATO« le v posredni obliki. Udeleženci posveta se namreč potegujejo za nadaljnja pogajanja, poudarjajo pa veljavnost načela o enakovrednosti sil na Vzhodu in Zahodu kot sredstvu, ki preprečuje možnosti spopada.

—o—

PREDSTAVNIKI MANJŠIN PRI GLAVARJU WAGNERJU

■ nadaljevanje s 1. strani

naglasil, da se je politika majhnih korakov izkazala za neuspešno, zaradi česar je treba po njegovem izbrati drugo, novo pot.

Srečanje predstavnikov narodnih manjšin v Avstriji, ki imajo svoj posebni center na Dunaju, z deželnim glavarjem na Koroškem predstavlja vsekakor novost, avstrijska javnost pa je imela priložnost, da se je поблиže seznanila s problematiko narodnih manjšin.

NAGRADA »DEVINSKI GRAD«

Tudi letos bo dodeljena »Nagrada človečanske dobrote in vzajemnosti Devinski grad«, ki jo je ustanovil pokojni princ Rajmund Thurn und Taxis, da bi seznanil javnost devinsko-nabrežinske občine z dejanji, ki dokazujejo človečansko dobroto in vzajemnost prebivalcev do svojega bližnjega, kar javnost, v nasprotju z obširnimi obveščanjem o nasilju in nekulturnih dejanjih, običajno ignorira. Nagrada ima predvsem moralni pomen. Gre za diplomu, ki jo bo izdal organizacijski odbor omenjene pobude. Njegovi člani so poleg princa Karla Thurn und Taxisa še domači župan, predstavniki šolskih, zdravstvenih in verskih oblasti ter nekateri občani.

Organizacijski odbor se je sestel 29. maja v devinskem gradu in določil, da bo občina kot prejšnja leta poskrbela za objavo pobude in ustreznega oglasa v časopisu, na oglasnih deskah in po župnijah ter s pomočjo didaktičnih ravnateljev, ravnateljev srednjih šol in zdravstvenih referentov.

Obširno informativno omrežje naj bi prebivalce devinsko-nabrežinske občine spodbudilo, da opozorijo na primere, ki so vredni moralnega priznanja in do 30. junija 1986 predložijo prošnjo, naslovljeno na Devinski grad ali na občino Devin - Nabrežina z osebnimi podatki predlagane osebe in z utemeljitvijo. Prošnjo morata podpisati dva občana. V prvi polovici julija bo organizacijski odbor pregledal vse predloge in z glasovanjem izbral tiste, ki bodo nagrajeni 31. avgusta 1986 na javni svečanosti v devinskem gradu. V sklopu kulturnega programa bodo nagrajenci prejeli diplomu ter skromen denarni prispevek.

—o—

Dr. ZORKO HAREJ POTRJEN ZA TAJNIKA SSK V TRSTU

V torek, 3. junija, se je sestel na prvi seji pokrajinski svet Slovenske skupnosti, izvoljen na kongresu 12. aprila. Na dnevnem redu je bila izvolitev političnega tajnika in članov izvršnega odbora. Po daljši razpravi je bil z večino glasov potrjen dosednji tajnik, pokrajinski odbornik v Trstu dr. Zorko Harej. V izvršni odbor, ki skupno s tajnikom šteje 9 članov, so bili izvoljeni: Berdon, Brezigar, Gruden, Jevnikar, Lokar, Maver, Tul in Savron.

Pokrajinsko predsedstvo sestavljajo: Legiša (predsednik), Slokar (podpredsednik) in Slobez (tajnik).

—o—

Dne 15. junija bodo volitve v jusarske odbore. Volitve se tičejo prebivalcev Medjevasi in Štivanja, Proseka, Opčin, Barkovelj, Lonjerja, Banov in Ferlugov v tržaški pokrajini.

KAJ VSE ZNAJO »V'ND'RIGLE«...

Kaj vse znajo Pepa, Vanca, Urša in Marjeta! Koliko sodobnih problemov, koliko perečih vprašanj, ki danes pestijo italijansko družbo, a tudi ožje domače razmere znajo obravnavati in tudi modro obdelati.

V mislih imamo posrečeno veseloigro »V'nd'rigle so še zmer'n n'placi«, ki jo je uprizorila dramska skupina kulturnega društva France Prešeren iz Boljunca. Tudi to predstavo moramo uvrstiti v širši sklop prireditev, ki jih je društvo organiziralo v počastitev 85-letnice svoje ustanovitve.

Veseloigro so uprizorili v petek, 30. maja, v prostorih boljunskega kulturnega doma »France Prešeren«. Udeležilo se ga je precej domačinov, a tudi ljudi iz bližnje okolice. Na večeru je sodelovala tudi glasbena skupina »Veseli godci« z veselimi koračnicami in plesnimi melodijami.

Igro je napisala in režirala domačinka Tatjana Turko. Doživela je lep sprejem pri občinstvu, saj je napisana prav kot nalašč, da pozabimo na hude probleme, ki so prisotni v človeški družbi. Prav bi zato bilo, če je mogoče, da bi boljunska dramska skupina to igro še kje ponovila.

—o—

XXV. RAZSTAVA IN POKUSNJA DOMAČIH VIN

Občinska uprava in vinogradniki občine Devin - Nabrežina s sodelovanjem Kraške gorske skupnosti

prirejajo

XXV. Razstavo in pokušnja domačih vin, ki bo v Nabrežini 4., 5. in 6. julija 1986.

Lahko sodelujejo vsi vinogradniki iz občine, ki so v zadnji letini pridelali najmanj 1000 litrov vina s svojega posestva.

Posebna komisija bo poskrbela za izbiro vin, ki naj bodo pripuščena na razstavo.

Vpisovanje in vzorci se sprejemajo pri občinskih uradih vključno do 7. junija 1986.

7., 8. in 9. junija bo vaški praznik
v Trnovci.

VEČER GLASBE IN BESEDE V BARKOVLJAH

Slovenski sklad »M. Čuk«, ki se zavzema za delo s prizadetimi otroki, je v petek, 30. maja, priredil v prostorih KD Barkovlje večer, ki so mu dali naslov »Večer glasbe in besede«. Namen večera je bil seznaniti javnost z delovanjem sklada in zbirati sredstva za njegovo delovanje.

Na večeru sta sodelovala združeni mladinski mešani zbor Primorec - Tabor iz Trebč in z Opčin, ki ga vodi Matjaž Šček, in radijska napovedovalka Savina Remec. Pevski zbor se je predstavil s precej zahtevnim repertoarjem. Izvajal je dela Palestrine, Bacha, Merkùja, Srebotnjaka, Močnika in nekaj ljudskih pesmi raznih narodov, tudi slovenskega.

Savina Remec je prebrala nekaj odlomkov iz knjige »Zgodbe mojega življenja«, ki jo je napisala Hellen Keller, od rojstva slepo in gluho dekle, ki je z veliko voljo posvetila svoje sposobnosti in nadarjenost pomoči prizadetim ljudem.

V imenu sklada »Mitja Čuk« pa sta spregovorila Dorica Filipčič in Jelka Cvelbar.

PROSEŠKI ANPI JE POČASTIL PADLE

V nedeljo, 1. t.m., je proseška sekcija ANPI-ja priredila komemoracijo v spomin na talce, ki so bili umorjeni med vojno pri proseški postaji. Proslavi so se pridružila tudi domača kulturna društva, ki so sodelovala s krajšim nastopom.

Po polaganju vencev k spomeniku sta spregovorila predsednik devinsko-nabrežinskega ANPI-ja Alojz Marković in član pokrajinskega odbora ANPI Nello Grisoni.

Ob spomeniku je proseška godba zaigrala žalostinsko, po njej pa nekaj primernih koračnic, pevski zbor Vasilij Mirk pa je zapel vrsto borbenih pesmi.

Neobičajen zaključek šmarnic na Opčinah in v Nabrežini

Kljub začetku svetovnega nogometnega prvenstva so šmarnice še vedno pobožnost, ki pritegne veliko ljudi. To smemo trditi vsaj za Nabrežino in Opčine, kjer v zvezi z majsko Marijino pobožnostjo beležimo zanimivi pobudi. Na Opčinah pravzaprav gre že za tradicijo, saj župnija sv. Jerneja in istoimenski cerkveni pevski zbor že vrsto let prirejata ob zaključku šmarnic koncert Marijinih pesmi. Letos je poleg domačih zborov (pel je Mladinski pevski zbor »Vesela pomlad« in mešani pevski zbor »sv. Jerneja«, ki se je ob tej priložnosti kar razdelil na troje, saj so peli v ženskem, moškem in mešanem sestoju), nastopila še Šentjakobska vokalna skupina, ki jo vodi Dina Slama.

Poleg petja pa je bil to tudi večer recitacij. Krasulja Simoniti Suhadolc je prebrala nekaj Marijinih pesmi Alberta Miklavca.

Slovesni zaključek šmarnic na Opčinah je bil res svojevrsten dogodek, saj so openski pevci in pevke dokazali, da znajo lepo peti v vseh treh »registrih«, ženskem, moškem in mešanem, čeprav so, morda tu-

di zaradi izbora pesmi, najbolj prepričljivo zadonele pesmi, ki so bile zapete v mešanem sestoju. Vsekakor je treba čestitati požrtvovalnemu pevovodji Francu Pohajču in tudi marljivim pevcem in pevkam, da so se tako lepo pripravili.

Lepo so zapela tudi šentjakobska dekleta, ki jih vodi Dina Slama. Zapela so pet pesmi, med katerimi kar dve same pevovodinje. Še posebno je poslušalcem ugajala njena skladba »Zdrava Marija«.

Slovesno vzdušje je bilo tudi v Nabrežini, kjer so šmarnične pobožnosti zaključili Fantje izpod Grmade, ki so po maši nastopili s petimi pesmimi v prezbiteriju cerkve. Med skladbami sta bili mogoče najbolj učinkoviti »Bodi pozdravljena« Stanka Premrla in znana »Morska danica« Franca Kimovca.

Šlo je za zadnji koncert Marijinih pesmi, ki so bili vsako soboto v nabrežinski cerkvi v preteklem maju. Niz so začele pevke Dekliškega zbora Devin, sledil je cerkveni zbor iz Križa, njim pa cerkveni zbor iz Škednja. Kot že rečeno, so zadnjo soboto peli Fantje izpod Grmade.

»Rekvijem za našo Benečijo?«

Zaradi aktualnosti in zaradi njegove presretnosti vsebine objavljamo članek, ki ga je objavil beneškoslovenski list Dom 31. maja 1986. Članek je napisan v beneškem narečju, objavljamo pa ga v knjižnem jeziku. (Ured.)

Deset let po hudem potresu, ki je prizadel 137 občin, sta Furlanija in naša Benečija zacelili skoraj vse rane, obnovili poškodovane hiše in vasi. Za to priložnost je v torek, 6. maja, prišel iz Rima v Videm tudi predsednik italijanske republike Francesco Cossiga, da se zahvali ljudem za opravljeno obnovo.

Če sta Furlanija in naša Benečija opravili posledice potresa in vstali prenovljeni iz razvalin, pa se nista še iznebili človeškega potresa, ker na žalost še nista dosegli od italijanskih oblasti svojih pravic kot manjšini; še posebej naša Benečija ni dosegla globalne zaščite.

Zato so se v četrtek, 22. maja, 16 dni po obisku predsednika republike, furlanska delegacija, enotna slovenska delegacija in številna skupina beneških Slovencev podale v Rim, da bi izkazale konkretno solidarnost predstavnikom manjšinskih in jezikovnih skupnosti, ki so se zbrali v Rimu, da bi protestirali proti zavlačevanju z odobritvijo zaščitnega zakona za te skupnosti: za Sardinco, Grke v Kalabriji, Albance, Hrvate v Moliseju, Furlane in druge. Kaj bo nastalo iz te rimske manifestacije?

Slovinci že štirideset let romamo k italijanskim vladnim oblastem v Rim, vendar smo vedno naleteli na osebe, ki so ostale gluhe za naše pravične zahteve. Gnala ni italijanska ustava, ki priznava manjšinam njihove pravice; gniloba obstaja v tem, da ni politične volje pri italijanskih strankarskih silah in posebno pri italijanski vladi, ki sicer spreminja dirigenta vladnega orkestra, a ne spreminja svoje zastarele in nesramne muzike, zavlačuje in zamuja, da ne bi uresničila tega, kar predvideva in zagotavlja ustava.

GORIŠKI DIJAKI V SPOMIN NA GREGORČIČA

Dijaki goriškega liceja Primož Trubar in učiteljska Simon Gregorčič bodo v soboto, 7. t.m., z zanimivo in bogato akademijo počastili 80-letnico smrti pesnika Simona Gregorčiča.

Skupna prireditev, ki bo tudi zaključna šolska prireditev obeh zavodov, se bo začela ob 20.30 v goriškem Kulturnem domu. Pri pripravi in režiji predstave pomaga dijakom igravec Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice Emil Aberšek, ki je pripravil izbor Gregorčičevih del in jih povezal pod skupnim naslovom »Šopek planinskih cvetic«.

Slavnostni govor o Gregorčiču bo imel mladi novogoriški slavist Peter Božič; poleg recitacij pa dijaki in dijakinja pripravljajo uglasbene pesmi »goriškega slavčka«, ki jih bodo peli pod vodstvom Franke Žgavec in ob klavirski spremljavi Valentine Pavio.

Vsako srečanje z italijanskimi vladnimi oblastmi in s predstavniki italijanskih strank se je na žalost izkazalo za jalovo, čeprav se je zdelo pozitivno, ker so se gostitelji kazali naklonjene našim zahtevam.

Narodni, ekonomski, kulturni in socialni potres, ki divja po naši Benečiji in ki se ga nam še ni posrečilo zaustaviti po 40 letih nepretrganega dela in truda za globalno zaščito, postaja dandanes vedno bolj smrtno nevaren in zahrbtnen za našo beneško slovensko manjšino.

Število ljudi po naših vaseh se vedno hitreje manjša, tako da imamo zdaj obnovljene, a prazne hiše. Podgora, ki je vas v srenjski občini in je imela 40 prebivalcev, ima danes samo tri prebivalce, čeprav so vse hiše obnovljene in nove.

Ker se število naših ljudi manjša in ker so tisti, ki še prebivajo po naših vaseh skoraj vsi stari, ostaja zdaj zemlja, ki so jo naši predniki negovali z velikim trudom skozi dolga stoletja, neobdelana in sta povsod začela rasti robida in gozd, ki načelnata in uničujeta senožeti in njive, tako da je vedno težje videti naše vasi, ki so raztresene po hribih in dolinah.

V krizi pa ni samo zemlja, temveč celotna socialna struktura, organizacija, ki je opora za skupno človeško življenje. Naše majhne krčme in trgovine so hudo prizadete tako zaradi vedno manjšega števila prebivalstva kot zaradi novih ekonomskih Visintinovih predpisov, na primer nakup blagajniških registratorjev in turistične takse.

Dreška občina je imela 12 gostiln; osem so jih zaprli, tako so ostale samo štiri. Od osmih trgovin je ostala samo ena in še ta životari; zaprli pa so vse štiri trafike.

Po naših vaseh so od kraja zaprli šole in otroške vrtce, tako da zdaj zbirajo in vozijo naše hribovske otroke v glavne šole v dolino. Ker imajo te šole celodnevni pouk ali so daleč od naših gorskih vasi, gredo naši otroci od doma zjutraj in se vrnejo domov zvečer.

Ves dan so odtrgani od svoje družine, od svoje vasi, cerkve in okolja, tako da jim vse to postaja popolnoma tuje. Ker se manjša tudi število duhovnikov, posebno slovenskih, postaja tudi duhovniška služba vedno težavnejša, nestalna in v neslovenskem jeziku.

Gre za zares zaskrbljujoč položaj v naši Benečiji. Nahajamo se zares v odločilnem trenutku! Kdo bo še ostal po naših vaseh, ko ni več ne cerkve, šole, gostilne,

trgovine, trafike? Naše vasi postajajo kot planine. Le da smo na planine hodili in tam živeli samo v poletnem času, po naših vaseh pa moramo brez vsake opore za skupno življenje bivati skozi vse leto, in to v današnjem razvitem, modernem svetu.

EMIL CENČIČ

—o—

ANDREJ KOSIČ RAZSTAVLJA V NOVI GORICI

V petek, 30. maja, so v galeriji Meblo v Novi Gorici odprli samostojno razstavo Andreja Kosiča iz Gorice. Avtorja in njegov opus je predstavil likovni kritik iz Ljubljane prof. Janez Mesesnel, ki je tudi pisec uvodnega besedila v katalogu. Otrovitvena slovesnost je potekla ob lepi udeležbi občinstva, pa tudi sicer je razstava dobro obiskana. Odprta bo do sobote, 14. junija, na ogled pa je 30 akvarelov iz obdobja 1982-1986. Daljši zapis o razstavi bomo prinesli prihodnjič.

KREISKY IN WALDHEIM

Bivši avstrijski zvezni kancler Bruno Kreisky je ponovno pozval avstrijske volivce, naj v nedeljo, 8. junija, ne glasujejo za kandidata ljudske stranke na predsedniških volitvah Kurta Waldheima, ki mu Svetovni judovski kongres očita nacistično preteklost. Kreisky je dejal, da Avstrija potrebuje predsednika, ki bo lahko pomiril duhove, saj je med volilno kampanjo nastala v državi huda napetost. Bivši kancler je naglasil, da bo na ožjih volitvah glasoval za kandidata lastne stranke Kurta Steyerja, in sicer ne toliko zato, ker je kandidat socialistične stranke, temveč predvsem zato, ker Avstrija potrebuje človeka, ki bo lahko pomirjevalno vplival tako znotraj kot zunaj države.

NOVA ZAOSTRITEV

Diplomatski zastopniki držav članic Atlantske zveze v Vzhodni Nemčiji so se zbrali v Vzhodnem Berlinu in ponovno obsojili sklep vzhodnonemških oblasti glede prehajanja iz Vzhodnega Berlina v Zahodni Berlin. Kot je znano, so oblasti uvedle novo določilo, po katerem tudi diplomatom pregledujejo potne liste, in ne le osebnostne izkaznice kot doslej. Za formalnostjo je seveda načelno vprašanje. Določilo pa ne velja za Francoze, Amerikance in Britance, ki predstavljajo s Sovjeti zasedbene sile še iz časa po koncu vojne.

To vprašanje je te dni močno zaostriло odnose med Vzhodom in Zahodom.

Benečanski dnevi v Ljubljani

Od 9. do 14. t.m. bodo v Cankarjevem domu v Ljubljani »Dnevi kulture Slovencev videmske pokrajine«. V ponedeljek, 9. t.m., bodo odprli veliko razstavo, na kateri bodo prikazali demografsko gibanje, delo, šolstvo, tisk, arhitekturo, posledice potresa v letu 1976, Landarsko jamo in dela beneških likovnikov. V četrtek, 12. junija, bo večer poezije. Nastopili bodo pesniki iz Benečije oziroma iz videmske pokrajine in pevski zbor »Trepetički« iz

Lijes. Naslednji dan bodo na vrsti kantavtorji. V soboto bo najprej koncert Glasbene šole iz Špetra, nato pa velika predstava, na kateri bodo sodelovali pevski zbori, folklorna skupina Živanit, Beneško gledališče in drugi.

V okviru benečanskih kulturnih dni so predvidene tiskovne konference in srečanja, tako da bo imela široka slovenska javnost priložnost поблиže spoznati slovensko manjšino v videmski pokrajini.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Dragoceno pismo A. Resa Virgilu Ščeku

Pokrajinski arhiv v Kopru hrani precejšnje število pism, ki so jih razni ljudje pisali duhovniku, političnemu in prosvetnemu delavcu Virgilu Ščeku v najrazličnejših obdobjih njegovega delavnega življenja. V glavnem gre za prošnje in krajša poročila o najrazličnejših vprašanjih, ki jih je rajni Šček zbiral pri svojem političnem in narodnoobrambnem ter versko-vzgojnem delu. Med temi pismi je gotovo velika dragocenost pismo, ki ga je 29. novembra leta 1921 napisal Alojzij Res svojem prijatelju »Gildu«, kot so prijateljsko imenovali Virgila Ščeka.

Da smo se odločili za objavo, nas je stalo precej. Brskati po osebnih pismih ljudi, pa čeprav so ti umrli že pred več desetletji, daje vedno občutek vdiranja v osebne zadeve piscev oziroma naslovnikov. Vendar mislimo, da s tem ne oskrinjamo spomina dr. Alojzija Resa ali Virgila Ščeka, prej obratno. Pismo, ki ga objavljamo, je, vsaj po našem mnenju, dejanje dolžnosti do istega naroda, ki ga Res v tem svojem pismu poveljuje. To je eno tistih pism, ki imajo svojo veliko sporočilno vrednost za ves slovenski narod.

M. T.

Firenze, 29.XI.21

Dragi moj Gildo!

Tvojo karto sem prejel z radostjo, kakor da bi mi pisal najljubši brat.

Žal mi je bilo, da si odšel, zakaj vreme je postalo tako lepo — ni meglice ne vetra in sonce tako toplo, kot spomladne dni. Pišeš, da ne moreš zabiti sv. Franciška vrh Fiesole. Kaj bi čutil danes v tej luči, ki lije v široki reki z neba na gričevje, na to staro mesto, na drevesa, ki goré v tajnem ognju? Sedel bi rad s Teboj visoko kje na vrhu pod okriljem starih zidov, ki govoré tako silno govorico duha.

In vendar so dnevi, ko te lepote ne vidim in sem neobčutljiv za vse. Vse moje misli, vsa moja čustva se vračajo tja gori k narodu, ki trpi, nutkih bi s ponosno kretnjo zamenjal Palazzo ki ga ljubim bolj od rodne matere. V tistih trevecchio z gorsko bajto in ta paradiž za puščobo Krasa. Vsa moja notranjost se oklene srca ljud-

stva in vse moje želje se strnejo v eno samo: pomagati mu z vsemi močmi, ki jih zmorem, pokazati in dokazati svetu, da ni tako reven na lepota srca in uma, kakor mislijo ponosni tujci, da je ustvaril dela, ki odkrivajo neznane lepote ne samo nam, ampak vsem! In ko se moje misli ogrejejo ob srcu ljudstva, ki me je rodilo, ko se napijem iz tajnih narodovih žil moči in ljubezni in poguma, se vračam k delu pomlajen, ne čutim več osamelosti, ki me kljub vsem prijateljstvom vedno obdaja, vidim le eno: pretrpeti vse, setoriti vse, kar le morem za to moje ljudstvo, ki sem mu toliko dolžan.

In zdelo se ti bo čudno: bila je to prva (podčrtal Res) misel, ki me je približala Dini — čustvo je prišlo pozneje. Moj namen je, počasi jo

prikleniti v moj duševni krog, porabiti njene zmožnosti za cilje kulture, ki jim živim. Že zdaj prevajava skupno slov. članke in mi je njena pomoč dragocena. Za pozneje bi pripravil prevode najboljših naših del in jih preko italijanščine podal kulturnemu svetu. Enega si je gotova: da se mora priučiti slovenščine popolnoma, da bom z njo le slovenski govoril in da bova pozneje rabila laščino le pri delu in v družbi drugih Lahov. To je predpogoj vsega.

Tako jasno se zaveda tega, tako močno voljo čuti v meni, da ne dvomi niti trenutek o tem, da bi pretrgal vse, kakor hitro bi ga ne bila volja izpolniti.

Zavedava se vseh težkoč oba. A dozdam nisem obupal niti trenutek in ko zjutraj pozdravim Boga, je moja prva prošnja, naj mi da moči in poguma, da premagam vse ovire. Pot ni lahka, pljunili bodo name, a odgovoril bom z delom, da so se motili.

Shrani te moje besede zase, bodi mi prisrčen prijatelj kot doslej, bodi mi brat tudi v hipih bridkosti, kakor Te moja misel spremlja vsepovsod.

Tvoj Gigi

Pestra številka revije »Znamenje«

Druga letošnja številka revije Znamenje, ki izhaja v Mariboru, objavlja na uvodnem mestu članek Jožeta Raihmana »Pomen Primoža Trubarja za Slovence«. Članek, ki ga je napisal eden najvidnejših slovenskih preučevalcev protestantizma, je torej spet pomemben publicistični dogodek, ki v Trubarjevem letu osvetljuje lik tega izrednega Slovenca. V nekaj letih neutrudnega dela je namreč bistveno spremenil tok slovenske zgodovine in kulture. Pravilno zato ugotavlja Jože Raihman, da je zmogel Trubar uresničiti svoje življenjsko poslanstvo le tako, da je bil vedno zvest samemu sebi. Tako pravi na koncu članka: »Trubar je velik, (nekoč je zapisal Anton Breznik, da je velikan), njegova veličina pa raste iz verskih korenin, vendar tako, da ni šel po tisti poti, ki mu jo je predpisovala struktura, temveč je našel moč, da se je izvil strukturnim zavoram in našel pot v svobodo božjih otrok. Le tako in ne drugače smo dobili tistega Trubarja, ki ga šele po štiristo letih sprejemamo vsi Slovenci, verni in neverujoči, kot skupnega očeta našega slovenstva.«

Mariborski naslovni škof Vekoslav Grmič, ki je tudi odgovorni urednik revije, je prispeval članek »Odrešenje in osvobajanje«. Gre za dve bistveni vprašanji teološke narave. Kot pravi Grmič, gre za razmerje med tema dvema pojmom, saj Cerkev teži k osvobajanju človeka, prav to pa je tesno povezano z odrešenjem. Da bo stvar jasnejša, naj navedemo iz članka: »Odrešenje pomeni odpuščanje greha in posvečenje, pomeni naravnjanje človeka k zveličanju in zveličanje samo«. Osvobajanje pa »je zlasti reševanje človeka pred vsem, kar mu od zunaj ali sploh v območju narave ne pusti, da bi se mogel svobodno odločati in živeti kot človek v polnem pomenu.« V nadaljevanju avtor članka analizira razmerje med obema pojmom in njuno vzajemnost.

Ivan Rojnik se v članku »Medčloveški odnosi v oznanjevanju in katehezi« dotika enega najbolj vidnih problemov današnje družbe. Kot je razumeti že iz naslova, gre pri tem za vprašanje vzpostavljanja pristnih medčloveških odnosov in razumevanja v današnjem svetu. Po ameriškem psihologu Carlu Rogersu navaja avtor članka tri pogoje za pristop k problemu bližnjega. Najprej je to iskrenost, se pravi notranja drža in pripravljenost sprejeti drugega, na drugem

mestu je pozitivno mnenje in sprejetje drugega, ki pa temelji na recipročnosti, na tretjem mestu navaja »empatijo«, se pravi sposobnost razumevanja tako čustvenih kot razumskih vidikov bližnjega. Bistvo vprašanja temelji na osebnem stiku, na osnovnih odnosih med dvema oseba, ki se morajo razviti tudi na ravni kateheze, saj gre za bistvena in osebna vprašanja vsakega človeka.

Tudi v tem »Znamenju« najdemo nekaj literature. Pesmi sta prispevala Slavko Tina in Dragica Korade, objavljen pa je tudi prevod kratkega lirčnega zapisa libanonskega pisatelja Kahli-la Gibrana z naslovom »Jezus poet«. Fantom in moškim bi svetovali v branje socio-psihološki članek Paula Zulehnerja »Osvoboditev moških: spor med spoloma?« Članek, ki se začne s trditvijo: »Moški je nesvoboden, odvisen, nesamostojen. Da se tega zavedo, moramo začeti misliti na nov način. Nesvoboda moškega se izraža na dva načina. Moški je notranje (psihično) in zunanje (družbeno) nesvoboden. Ta nesvoboda se pokaže v obveznih, prisilnih načinih obnašanja, neprekinjenem ponavljanju nekaterih dejanj in opustitev, v nespremenljivih duševnih držah, v otroposti lastne podobe«.

V nadaljevanju analizira vprašanje pod raznimi zornimi koti. Tako glede na vlogo spolov in svet dela, posledic ekonomske zavesti v kulturi, iluzij o moški vsemogočnosti in drugih primerih. Rešitev, osvoboditev vidi avtor v stopnjujočem se spoznavanju in sprejemanju fiziološko-psihičnih značilnosti obeh spolov.

Revija objavlja na naslednjih straneh še vrsto zanimivih prispevkov. Sodelovali so Dušan Rutar, ki je napisal članek o posledicah »ideološkega poneumljenja ljudi«, Wilhelm Reich piše o odnosu, ki naj ga znanstvenik ali kdorkoli ima do malega človeka, Jože Bajzek pa v prispevku »Blagor Miroljubnim« razglablja o odnosu, ki ga ima Cerkev do vrednote miru. Tudi ta številka Znamenja objavlja na zadnjih straneh, v rubriki Zapis, vrsto prispevkov o najrazličnejših vprašanjih, tako o Josipu Stritarju, prevajalcu Sv. Pisma, kot drugih novicah, ki so v zadnjih mesecih bila aktualna v slovenski in svetovni Cerkvi.

M. T.

Umrla je Dora Russel

V Veliki Britaniji je umrla 92-letna Dora Russel. Svoj čas je bila žena znanega filozofa Bertrand Russla, do konca pa je bila odločna zagovornica feminizma in pacifizma. Še pred nekaj meseci je manifestirala pred nekim vojaškim oporiščem.

Ohranila je možev priimek, čeprav sta se razporočila že leta 1932. Spoznala sta se na univerzi v Cambridgeju med prvo svetovno vojno. Navdušila sta se za rusko revolucijo. Bodoči mož je odpotoval v Rusijo, Dora pa ni mogla zdržati doma in je tudi sama z lažnim potnim listom dopotovala v Petrograd in se spoprijateljila z edino žensko članico Leninove vlade. Poročila sta se po skupnem potovanju na Kitajsko. Ko je Russel leta 1927 ustanovil svojo znano šolo v Beacon Hillu, je postala Dora njena ravnateljica za 16 let, to je še po razporoki. Pozneje se ni hotela več poročiti, čeprav je imela dva otroke z nekim ameriškim časnikarjem.

**Bivši vladni komisar
Marrosu prejel visoko jugoslovansko odlikovanje**

**Generalni konzul Mirošič o odnosih
med Italijo in Jugoslavijo**

V četrtek, 29. maja, je bila v prostorih jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu slovesnost, med katero je generalni konzul Drago Mirošič izročil visoko odlikovanje bivšemu vladnemu komisarju v deželi Furlaniji Julijski krajini, prefektu dr. Mariu Marrosuju. Ob tej priložnosti je generalni konzul Mirošič imel govor, ki ga objavljamo skoraj v celoti, ker predstavlja dragocen izsek v pestri zgodovini italijansko-jugoslovanskih odnosov ob izteku 70. in na začetku 80. let.

Generalni konzul Drago Mirošič je dejal:

Počaščen sem, da Vam lahko sporočim, da Vam je predsedstvo SFRJ podelilo visoko odličnost. V dokumentu tega najvišjega organa Jugoslavije je zapisano, da prejmete Red jugoslovanske zvezde z zlatim vencem za Vaše posebne zasluge pri razvijanju in krepitvi miroljubnega sodelovanja in prijateljskih dobrososedskih odnosov med SFRJ in Republiko Italijo.

Dovolite, da Vam k temu velikemu priznanju iskreno čestitam. Prepričan sem, da v tem trenutku delim misel vseh, ki smo tukaj zbrani in ki Vas leta poznamo, da ste osebnost, ki je s svojim delom za prijateljske vezi med narodi, ki živijo ob tej meji, zaslužila takšno visoko priznanje. Naj mi bo dovoljeno omeniti, da je dr. Marrosu polnih sedem let opravljal visoko funkcijo vladnega komisarja Avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine in prefekta Trsta. Tako jaz, kakor drugi funkcionarji iz Jugoslavije, ki smo v tem času vzdrževali z dr. Marrosujem delovne kontakte, se ga spominjamo po njegovi pripravljenosti, da podpre vsako akcijo in vsak korak, ki je vodil k temu, da bi se ljudje ob odprti jugoslovansko-italijanski meji razumeli in spoštovali in da bi krepili medsebojno zaupanje in sodelovanje na vseh področjih.

Takšna politika je v skladu z doseženimi jugoslovansko-italijanskimi odnosi. Politika dobro-

sosedskih odnosov in vsestranskega vzajemnega koristnega sodelovanja je danes stvarnost, ki jo razvijata in vzpodbujata obe državi. Ta politika je prišla do izraza še posebej tu na obmejnem območju, kjer je treba poudariti razvoj življenja in stikov, ki so dali pomembne rezultate. Zlasti je razvito sodelovanje med SR Slovenijo in SR Hrvatsko z Avtonomno deželo Furlanijo - Julijsko krajino, k čemur sta veliko prispevali in še prispevata slovenska narodnostna skupnost v Italiji ter italijanska narodnost v Jugoslaviji. Vzpostavljeni so številni stiki tako na bilateralni ravni, kakor tudi v okviru delovne skupnosti Alpe - Jadran. Številni delovni organizmi proučujejo in rešujejo konkretna vprašanja v prid prebivalstva in narodov, ki živijo na tem območju. Takšni pozitivni procesi ob meji, ki so jih vedno podpirali daljnovidni ljudje, so se začeli odvijati na tem področju že pred mnogimi leti, saj smo pred nedavnim zabeležili 30-letnico obstoja videmskega sporazuma o prehajanju oseb preko meje, na osnovi katerega je po letu 1955 samo na osnovi prepustnic prešlo mejo v obe smeri na milijone ljudi z obmejnih območij. Odprta meja je omogočila neoviran prehod ljudi z obeh strani meje ter pretok kulturnih in znanstvenih tokov. S krepitvijo prijateljskih vezi in koristnega sodelovanja, ki dnevno poteka, je dalo tukajšnje prebivalstvo svoj pomembni prispevek k uveljavljanju pomembnih določil mednarodnih dokumentov, tako Organizacije združenih narodov, kakor tudi Evropske konference o varnosti in sodelovanju v Helsinkih, ki se zavzemajo za mirno sožitje in sodelovanje med narodi na osnovi enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja. V tem duhu so bili podpisani tudi Osimski sporazumi, katerih vrednost je trajna ne samo za razvijanje odnosov med dvema državama na različnih področjih življenja in dela. Ti sporazumi so po svoji vsebini

širšega evropskega in svetovnega pomena. V praksi jih uspešno uresničujemo, čeprav vemo, da so nekatera vprašanja še odprta, za katera upamo, da bodo pozitivno rešena, tudi v duhu dobrih odnosov obeh držav. Globoko verujem, da bi čimprejšnji sprejem ustreznega zakona za globalno zaščito slovenske narodnostne skupnosti prispeval k nadaljnji krepitvi dobrososedskih odnosov in sodelovanja obeh držav.

Te misli sem izrekel zategadelj, da bi poudaril čas in prostor, v katerih ste delovali in opravili pomembno vlogo. Živimo v nemirnem času, polnem protislovij, ki večkrat grozijo nad človeštvom. Vsakdo, ki lahko prispeva k miru, mirnemu reševanju spornih zadev, sodelovanju in k razvijanju človeških in drugih vezi, na kateremkoli nivoju, je dal svoj prispevek za dobrobit človeštva. Dr. Marrosu, Vi ste tako ravnali. Imeli ste velik posluš ne samo za pomembna in ključna vprašanja medsebojnih odnosov na tem področju, ampak tudi za navidez majhne in nepomembne stvari, ki so krepile človeške vezi ob tej meji in kar so ljudje cenili. Osebo ste si prizadevali za intenzivnost delovnih kontaktov in srečanj z jugoslovanskimi organi, zlasti v SR Sloveniji kakor tudi v SR Hrvatski in da ste tudi sami velikokrat osebno tehtno prispevali k reševanju konkretnih vprašanj. Vaš velik prispevek je bil tudi pri krepitvi koristnega sodelovanja organov za notranje zadeve z obeh strani meje v skupnem boju proti raznim oblikam kriminalitete.

Na koncu mi dovolite, da rečem še nekaj: imel sem čast sodelovati z Vami, še preden mi je bila zaupana dolžnost Generalnega konzula v Trstu, ko sva skupaj vodila meddržavna pogajanja, imel sem zadovoljstvo, da sem z Vami velikokrat izmenjal mišljenja o raznih vprašanjih in imel sem tudi priložnost uživati Vaše gostoljubje, kakor tudi Vaše cenjene gospe, tudi ob neuradnih trenutkih. V vseh teh kontaktih sem spoznal, da imam opravka z osebnostjo, ki je ne samo velik poznavalec razmer in življenja, ampak tudi velik humanist.

Zato, dr. Marrosu, izražam svoje veliko zadovoljstvo in čast, da mi je dana prilika, da Vam osebno izročim visoko odlikovanje, ki Vam ga je podelila SFRJ in izrazim zahvalo za vse dobro, kar ste med svojim mandatom storili za prijateljske odnose ob meji.

Vili Stegu

Poskus osvetlitve mišljenja Simone Weil

Sklenemo lahko, da potem le mišljenje utemeljuje absolutno dobro. Ali: zunaj mišljenja dobro ni mogoče. To pa pomeni, da je popolno dobro kot možnost samo bistvo »mislečega bitja«. »Kjer ni možnosti dobrega, ni želje; ni mislečega bivanja« (CS, 287). Tako v mišljenju kot v želji je možnost za bivanje samo tedaj, ko transcendira bivanjsko bit in dosega transcendentno bit samo.

Praznina, poslušnost in dekreacija

Iz Simoninega umevanja biti in bivanja sledi, da odsotnost biti v bivanju povzroča praznino, ki pa je »transcendentni vrednostni pojem«. Transcendentno je onkraj vsake vrednote, je vrednota sama v sebi, zato pa je praznina preizkušnja transcendentnosti bivanja samega. Najprej gre

za nemožnost premagati neskončno razliko v vsakdanjosti, kot tudi za nemožnost predstavljati si transcendentno. Praznina je nekaj, kar je najtesneje povezano z udarci usode, s telesnim trpljenjem, smrtjo. Praznino ustvarja tudi čas sam v razmerju do preteklosti. Skrajna praznina ima v weilovski govorici posebno mesto in poseben izraz, imenuje jo »nesreča« (le malheur). Nesreča človeka izkoreninja in mu daje pečat sužnja, bivanje pa se mu kaže kot absurdnost.

V premagovanju praznine sta le dve poti: domišljija in božja ljubezen. Domišljija le navidezno napolnjuje praznino in je spontana obramba pred bolečo resničnostjo, ki jo domišljija potvori in tako ustvari fiktivno resničnost in fiktivni smisel ter tako napolni praznino. S tem pa

izkušnja bolečine in zla v iskanju ravnotežja spet vodi v zlo, izkušnja trpljenja in ponižanja pa se spreminjata v zagrenjenost, sovraštvo in maščevalnost (CI, 27). Ravnotežje lahko vzpostavi le nedolžni tretji, sploh pa ravnotežja ne iščemo, ker nam je preprosto dano, saj je tako kot tudi nesreča in celotno bivanje le del kozmične harmonije. Težava je le v tem, da se moramo odpovedati nadomestkom za praznino. Weilova ve, da je to bolj vprašanje spoznanja kot volje same. Jaz se mora umakniti, da lahko sprejmemo nesrečo. Ta odpoved jazu in privolitev v praznino praznine ne ukinjata, marveč preizkušata, če je bivanje sposobno transcendiranja. Tako postane praznina luč nadnaravnega spoznanja.

Dokler bivanje ne doseže te spremembe, vztraja v kierkegaardovski »bolezni za smrt«. Weilova meni, da je treba to bolezen priznati in jo sprejeti, šele nato jo lahko premagamo. To pa je stvar temeljne človekove ponižnosti. »Ponižnost ima moč nad Bogom«, s tem misli na dejstvo milosti, kakor jo umeva judovsko izročilo. V kolikor je ponižnost sad spoznanja, ki iz-

UDAREC ZA EVROPSKI VESOLJSKI PROGRAM

Evropski vesoljski program je doživel s ponesrečeno izstrelitvijo rakete Ariadna, ki je prevažala mednarodni satelit za komunikacije Intelsat-5 neprijeten udarec. Vendar pa skuša vodstvo programa ohraniti optimizem. Posebna tehnična komisija proučuje vzroke, zaradi katerih je prišlo do okvare v tretji stopnji Ariadne. Na 18 izstrelitev se je zgodilo četrtič, da poskus ni uspel. V dveh primerih je pred tem treba pripisati vzroke za neuspeh prav tretji stopnji. Opazovalci menijo, da bodo morali zaustaviti za kak mesec celotni program, ki predvideva, da bo evropska raketa Ariadna ponesla v vesolje 33 komercialnih satelitov. V vsem tem času bo ostal Zahod brez komercialne nosilne rakete, saj so morali zaustaviti tudi ameriški vesoljski program zaradi znane nezgode

PRIZNANJE TRIGLAVSKEMU PARKU

Dne 30. maja so na Bledu izročili nagrado sarajevskega »Oslobodjenja«, se pravi najvišjo nagrado za varstvo naravne in stavbne dediščine Jugoslavije, delovni organizaciji Triglavski narodni park s sedežem na Bledu. Slavnosti so se udeležili številni predstavniki slovenskega gospodarskega, kulturnega, družbenega in političnega življenja. Ob tej priložnosti so na Bledu priredili okroglo mizo na temo: »Narodni parki v Jugoslaviji danes in jutri.«

Medtem je prišla iz Črne gore vest, da ne bodo gradili hidroelektrarne na Tari, ki je najlepša in zadnja čista evropska reka. Druge jugoslovanske republike so se obvezale, da bodo republiko Črni gori prikrbele kilowatne ure toka, ki bi jih proizvajala hidroelektrarna na Tari.

ŠPANIJA PRED POLITIČNIMI VOLITVAMI

Dne 22. junija bodo Španci odšli na volišča že četrtič po padcu frankističnega režima in obnovitvi demokracije. Volilna kampanja za parlamentarne volitve se je uradno pričela 30. maja. Vsi politični voditelji so namreč ta dan simbolično nalepili lepak svoje stranke v domačem mestu in tako odprli volilno kampanjo.

Kot se je že zgodilo na nedavnem referendumu o obstanku Španije v Atlantskem zavezništvu, je tudi tokrat socialistična stranka sama proti vsem. Krilatica ostalih strank je namreč: premagati socialiste, ki so na političnih volitvah oktobra leta 1982 dosegli absolutno večino v parlamentu. Socialistična stranka ne skriva svojih namenov, da bi požela enak uspeh, in se ji bo po mnenju mnogih opazovalcev to morda tudi posrečilo. To je razvidno tudi iz rezultatov ankete, ki jih je objavil dnevnik »El Pais« in iz katerih izhaja, da bo socialistična stranka ponovila svoj uspeh.

NOVICE

V Rimu je spregovoril guverner Banke Italije Ciampi na rednem letnem običnem zboru emisijske banke. Dejal je, da se je gospodarsko stanje v Italiji izboljšalo, vendar je svaril pred prevelikim navdušenjem in naglasil, da bi morali Italijani izkoristiti sedanjo priložnost za odpravo nekaterih gospodarskih težav in zlasti za postopno odpravljanje brezposelnosti. Ciampi meni, da so javne finance še vedno razlog za zaskrbljenost, zaradi česar je treba sprejeti nekaj nujnih ukrepov. Poudaril je, da ne gre s silo zmanjšati obrestne mere.

JEDRSKO CENTRALO V HAMMU SO ZAPRLI

Jedrsko centralo v Hammu v Zvezni Nemčiji so zaprli. Tako je odredil minister nemške dežele Porenje-Severna Westfalija. Za ukrep so se odločili, ker vodstvo elektrarne ni sporočilo javnosti, da je četrtega maja iz nuklearke ušel radioaktivni material. Nezgoda se je pripetila, ker ni pravilno deloval neki filter in prav krajevni jedrski elektrarni naj bi bilo treba pripisati visoko stopnjo sevanja, ki so ga zabeležili na tamkajšnjem področju, ko so opravili meritve v zvezi z nezgodo v Černobilju. Vodstvo ni samo zamolčalo okvare, ampak je v svojem molku vztrajalo tudi pred preiskovalno komisijo, ki je obiskala elektrarno 7. maja. Naravovarstveni inštitut v Darmstadtu, ki je opravil vrsto meritev, je ugotovil, da je za časa radioaktivne krize, ki je nastala po Černobilju, radioaktivnost v Porenju in Severni Westfaliji dosegla celo 50 tisoč Becquerelov na kvadratni meter.

Minister za odnose z deželami, socialdemokrat Vizzini je v sredo sprejel v Rimu odposlanstvo Slovenske skupnosti, ki so ga sestavljali Ivo Jevnikar, Marjan Terpin in Gradimir Gradnik. Predmet pogovora je bilo vprašanje globalne zaščite slovenske narodne manjšine v Italiji.

Francija je izvedla svoj četrti jedrski poizkus v letošnjem letu. Gre za eksplozijo z jakostjo 20 kilotonov.

V petek, 30. maja, se je v Rimu končal vsedržavni kongres Krščanske demokracije. Za glavnega tajnika je bil potrjen poslanec Ciriaco De Mita, za katerega je glasovalo 75 odstotkov delegatov.

haja iz skrajnega trpljenja in majhnosti bivanja, razbija meje bivanja samega. V izgubljenosti najdeva varnost, v izgnanstvu povrnitev k prvinski enotnosti nujnega in dobrega. Tako se sklepa krog izkušnje praznine, spoznanja bivanjskega niča, ponižnosti in utemeljevanja časti bivanja, kar je predpogoj za delovanje milosti, za poglobitev spoznanja. V tem dotiku je božja ljubezen sama.

✱

Simonino umevanje dekreacije je po eni strani neločljivo povezano z njenim pojmovanjem stvarjenja in bivanjske krivde, po drugi strani pa je dosledna metafizika »temne noči« in praznine. Izkušnja trpljenja in praznina neposredno prizadeneta jaz. Jaz izkuša in trpi: »Ko trpim, ne morem pozabiti, da bivam, niti spoznati, da sem nič. V trpljenju je nekaj neuničljivega, jaz« (CII, 193).

Človek si ni naložil krivde šele v teku bivanja, saj je krivda povezana z bivanjem samim, torej ima vzrok v stvarjenju, ta krivda je v raztrganosti biti same med Bogom in stvarstvom. Krivda je v zahtevi: »Daj mi moj delež«. To je izvirni greh (CS, 168). Ko človek odpusti Bogu njegov greh, ki je v tem, da nas je ustvaril, tudi Bog odpušča človeku njegov greh, ki je v tem, da je ustvarjen. (CS, 225)

S končnim je povezano nastajanje in minevanje, pričanja se čas. S stvarjenjem je iz neskončnega postalo končno. Tako je

stvarjenje božja odpoved, »božja dekreacija«. Tako dekreacija označuje razmerje bivanja do časa. V času se uničuje krivda nastajanja s potjo nazaj, z minevanjem, ki dosega samo mejo časa in nudi možnost za prestop v večnost. Tako se pravičnost vzpostavlja z ustvarjanjem prvinske harmonije, to pa je mogoče doseči z uničevanjem bivanjskega jaza, dokler se mu popolnoma ne odpovemo in tako dosežemo harmonijo z bitjo. Tako se bivajoče dopolnjuje v procesu, ki je nasproten stvarjenju, sprava stvarstva se dovršuje v odpovedi jazu, ki je napačna bogupodobnost (CS, 91), sprava, ki je povezana z božjo odpovedjo in žrtvijo, ki je v dejstvu stvarjenja. (CS, 91). Ker je stvarjenje samo kot razdvojeitev enega nepredstavljivo trpljenje, je tudi njemu nasprotni proces, ki se v bivanju izpolnjuje z dekreacijo, neizmerno trpljenje, pot »skozi temno noč«, praznina, zapuščenost in nesreča.

Nadnaravni razum je božja ljubezen sama, a ta je za uveljavljajoči se in avtonomni jaz nasprotje, ker teži za samopotrditvijo, in ne za ljubeznijo, ki je odpoved. Šele v obratnem procesu postaja neosebni jaz sposoben sprejemati božjo ljubezen. Človek, ki spoznava, da je jaz njegovega bivanja prelom s popolno in absolutno bitjo, da je to pomanjkanje, zmota in krivda in sam nič, si želi le še tega, da se svoji posamični biti odpove in se v poslušnosti prepusti absolutni biti. Tako je poslušnost

najvišja krepost, ker voljo jaza spreminja v ljubezen. S tem je poslušnost pritrjevanje bivanju kot stvarstvu in kot razumnemu bitju. S tem pa se človekova volja ne uničuje, marveč se vključuje v božjo voljo samo; postane »težnja brez smeri«. S poslušnostjo se izvrši sprava prvinske krivde, ki je v zavračanju božje biti.

Če je čas merilo bivanja, je večnost merilo biti. S poslušnostjo se človek iz bivanja prestavlja v bit, iz časa v večnost, tako z lastno voljo sprejema položaj snovi, ki je v svoji brezprimerni trpnosti odtis božje poslušnosti, božje ljubezni in božjega bivanja. »Snov, vzor poslušnosti ... Večna poslušnost je nekaj gotovega« (CIII, 239). Tako je poslušnost le oblika božje ljubezni; s tem pa daje smisel samemu bivanju.

Koncept dekreacije je jedro »logike absurdnosti«, kot proces je nenaravna, transcendentna izpolnitev bivanja. »Dekreacija je transcendentna dopolnitev stvarjenja: izničenje v Bogu, ki daje izničenju stvaritvi polnost biti, ki ji je odvzeta, v kolikor je bivanje« (CIII, 98). Z dekreacijo bivanje presega svojo lastno bivanjsko nemožnost z odpovedjo bivanju in tako dosega resničnost samo. S tem je bivanje izničilo odtujenost med večno bitjo in bitjo bivanja, oziroma bivajočnostjo. Kljub temu pa še vedno ostaja bivanje ujeto v protislovnost, ki gre do konca, do smrti, ki je sklep tega procesa.

(Dalje)